

19.6.2013

Lmail. 19.6.2013

Asianumero 2013-00350 *131*

Viite OM 1/31/2010

Asia Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain, riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain sekä sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Yleistä

Kristillisen etiikan näkökulmasta on ensisijaista pitää huolta heikoimmassa asemassa olevimmista ja haavoittuvimmista osapuolista. Avioeron yhteydessä heikompi osapuoli on usein lapsi. Tutkimusten mukaan avioero on lapsen kannalta erityisen haavoittava, mikäli eron jälkeen vanhempien suhteet ovat huonot ja riitaiset.

Näitä tutkimustuloksia vahvistaa myös Suomen evankelis-luterilaisen kirkon 43 perheasiain neuvottelukeskuksessa saatu kokemus. Perheasiain neuvottelukeskuksissa työskentelee tällä hetkellä noin 200 perheneuvonnan työntekijää. Keskuksissa käytiin vuonna 2012 lähes 17 000 keskustelua, jotka useimmiten liittyivät parisuhteiden ristiriitoihin ja erokysymyksiin. Noin 30 keskuksella on viranomaisten myöntämä sovitteluoikeus.

Esityksen kommentointia

Esityksen yleisperusteluissa arvioidaan huoltoriitojen nykytilaa kokonaisvaltaisesti. Kirkon perheasiain neuvottelukeskuksissa saadun kokemuksen mukaan yleisperustelujen maininnat huoltoriitaoikeudenkäyntien seurauksista ovat oikeaan osuvia. Oikeudenkäynnin pitkä kesto on omiaan lukkiuttamaan ja kroonistamaan vanhempien välistä riitaa. Oikeudenkäynti repii auki kipukohtia ja pitää yllä konfliktia. Tämä aiheuttaa vakavan esteen lapsen toipumiselle vanhempien parisuhteen rikkoontumisesta. Hallituksen esityksen yleisperusteluissa on oikea analyysi siitä, ettei oikeudenkäyntiä ole tarkoitettu ratkaisemaan emotionaalisia ristiriitoja.

Esityksen yleiset tavoitteet ovat hyvin perusteltuja ja kannatettavia. Lapsen edun mukaisen ratkaisun löytäminen on kristillisen etiikan mukaisesti ensisijaista. Asiantuntija-avustajan osallistuminen sovitteluprosessiin varmistaa, että sovittelussa käsitellään lapsen edun kannalta keskeiset asiat. Näiden tavoitteiden lisäksi tuomioistuinten ja sosiaalitoimen voimavarojen säästäminen sekä oikeudenkäyntien käsittelyaikojen lyheneminen ovat kannatettavia tavoitteita.

Esityksen tavoitteissa ja keskeisissä ehdotuksissa mainitaan, että asiantuntija-avustajalla tulisi olla psykologin tai sosiaalityöntekijän peruskoulutus. Epäilemme sitä, vaikeuttaako esityksen maininta asiantuntija-avustajan peruskoulutuksesta joissakin tapauksissa pätevän henkilöstön rekrytointia. Kokemuksemme mukaan menestyksekkästä sovittelua voivat tehdä monenlaisen peruskoulutuksen saaneet henkilöt, mikäli heillä on psykoterapiakoulutus pari- tai perheterapian alalta. Soveltuvia koulutuksia ovat muun muassa teologian

maisterin, yhteiskuntatieteiden maisterin, valtiotieteiden maisterin, kasvatustieteen maisterin tai sosionomin (ylempi AMK) tutkinnot.

Hallituksen esitys kannatettava

Hallitus esittää eduskunnalle, että osassa käräjäoikeuksia kokeiltua asiantuntija-avustajan käyttämistä huoltoriitojen tuomioistuinsovittelussa vakinaistettaisiin koko maahan. Kirkon perheasiain neuvottelukeskuksissa sekä yleisessä seurakuntatyössä saadun kokemuksen mukaan erosovittelu on tuloksellista. Sovittelun kautta voidaan lievittää kaikille osapuolille ja erityisesti lapsille aiheutuvia kärsimyksiä. Tämän vuoksi pidämme hallituksen esitystä eduskunnalle kannatettavana.

Kansliapäällikkö Jukka Keskitalo

Työalasihteeri Tero Pulkkinen